

Оценка на риска при внос на *Juglans regia* (обикновен орех) от Турция на територията на Европейския съюз

По искане на Европейската комисия, Експертната група по здраве на растенията (Панел PLH) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е подготвила и предоставила оценки на риска за стоки, изброени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията¹, като „растения с висок риск, растителни продукти и други обекти“.

Настоящото научно становище обхваща всички рискове за здравето на растенията, породени от 2-годишни присадени растения в покой и без листа (фиданки),

с голи корени, предназначени за засаждане от вида *Juglans regia* (общо наименование: Обикновен орех,

семейство: Juglandaceae), внос в Европейския съюз (ЕС) от Турция, като се взема предвид наличната научна информация, включително техническата информация, предоставена от Националната службата за растителна защита на Турция.

Към този момент има данни за 26 карантинни вредители в ЕС, за които се съобщава, че използват *Juglans regia*, като гостоприемник.

Тези 26 карантинни вредители за ЕС, които използват *Juglans regia* като растение гостоприемник, са били оценени, с цел определяне на тяхната значимост по следните критерии:

- присъствие на вредителя в Турция;

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията от 18 декември 2018 година за изготвяне на временен списък на високорискови растения, растителни продукти или други обекти по смисъла на член 42 от Регламент (ЕС) 2016/2031, както и списък на растения, за чието въвеждане в Съюза не се изискват фитосанитарни сертификати по смисъла на член 73 от посочения регламент, OJ L 323, 19.12.2018, стр. 10–15

Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 година за защитните мерки срещу вредителите по растенията, за изменение на регламенти (ЕС) № 228/2013, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 69/464/ЕИО, 74/647/ЕИО, 93/85/ЕИО, 98/57/ЕО, 2000/29/ЕО, 2006/91/ЕО и 2007/33/ЕО на Съвета, OJ L 317, 23.11.2016, стр. 4-104

- *Juglans regia* или други видове от род *Juglans* са гостоприемници на вредителя;
- един или повече жизнени стадия на развитие на вредителя могат да бъдат свързани с определената стока.

От тези 26 оценени карантинни вида за ЕС, два неприятеля - *Anoplophora chinensis* и *Lopholeucaspis japonica*, присъстват в Турция, използват *Juglans regia* или видове от род *Juglans* като растение гостоприемник и са свързани със стоката, поради което тези два вредителя са избрани за допълнителна оценка.

За вредителите, които не са регулирани в ЕС, обикновено липсва информация относно вероятността за тяхното въвеждане, установяване, разпространение и въздействие. Следователно, тези нерегулирани вредители, за които *Juglans regia* е гостоприемник, са били оценени, с цел определяне на тяхната значимост по следните критерии:

- присъствие на вредителя в Турция;
- вредителят отсъства или има ограничено разпространение в ЕС;
- *Juglans regia* е гостоприемник на вредителя;
- един или повече жизнени стадия на развитие на вредителя могат да бъдат свързани с определената стока;
- вредителят може да окаже негативно въздействие на територията на ЕС.

Вредителите, които отговарят на всичките пет критерия, се избират за допълнителна оценка.

Въз основа на събраната информация са оценени 678 потенциални нерегулирани вредители, за които е известно, че са свързани с *Juglans regia*.

От оценените 678 вида, които попадат в списъка с нерегулирани вредители в ЕС, три вредителя (неприятелите *Garella musculana* и *Euzophera semifuneralis* и гъбата *Lasiodiplodia pseudotheobromae*) са избрани за допълнителна оценка, тъй като те отговарят на всичките пет критерия за подбор. Останалите са били изключени от допълнителната оценка, тъй като не отговарят на поне един от критериите за подбор.

Според данните на Europhyt² (достъпен на 1 септември 2020 г.) и TRACES-NT³ (достъпен на 5 февруари 2021 г.), обхващащи всички прихващания от 1995 г. и януари

² Европейската система за бързо предупреждение, в която се регистрират прихващания по фитосанитарни причини на пратки от растения и растителни продукти, внесени в ЕС или търгувани в самия ЕС.

³ TRACES - TRAdE Control and Expert System - Експертна система за контрол на търговията.

2021 г., не се съобщава за прихващане на вредители върху растения за засаждане на *Juglans regia* от Турция, предназначени за държавите-членки на ЕС.

За избраните два карантинни и три нерегулирани вредители са оценени мерките за намаляване на риска, предложени в техническото досие предоставено от Турция, като са взети предвид възможните ограничаващи фактори.

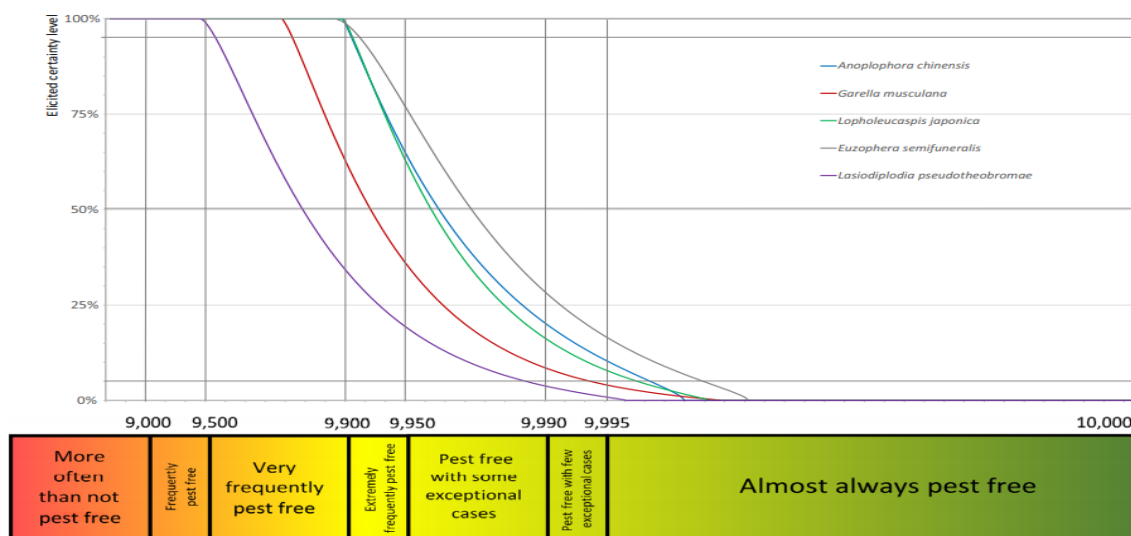
Дадена е експертна оценка за вероятността стоката - присадени растения в покой и без листа, с голи корени, предназначени за засаждане от вида *Juglans regia*, да е свободна от вредители, като са взети предвид мерките за намаляване на риска, действащи върху вредителите, включително несигурността, свързана с оценката.

След оценка на текущите мерки за намаляване на риска, вероятността фиданки *Juglans regia*, с голи корени, предназначени за засаждане да са свободни от вредителите *Anoplophora chinensis*, *Lopholeucaspis japonica*, *Garella musculana*, *Euzophera semifuneralis* и *Lasiodiplodia pseudotheobromae* е следната:

Number	Group	Pest species	Sometimes pest free	More often than not pest free	Frequently pest free	Very frequently pest free	Extremely frequently pest free	Pest free with some exceptional cases	Pest free with few exceptional cases	Almost always pest free
1	Insects	<i>Anoplophora chinensis</i>					L	M		U
2	Insects	<i>Garella musculana</i>				L	M		U	
3	Insects	<i>Euzophera semifuneralis</i>					L	M		U
4	Fungi	<i>Lasiodiplodia pseudotheobromae</i>				LM		U		
5	Insects	<i>Lopholeucaspis japonica</i>					L	M		U

PANEL A

Pest freedom category	Pest free plants out of 10,000	Legend of marked pest freedom categories
Sometimes pest free	< 5,000	L Pest freedom category includes the elicited lower bound of the 90% uncertainty range
More often than not pest free	5,000 to < 9,000	
Frequently pest free	9,000 to < 9,500	M Pest freedom category includes the elicited median
Very frequently pest free	9,500 to < 9,900	
Extremely frequently pest free	9,900 to < 9,950	U Pest freedom category includes the elicited upper bound of the 90% uncertainty range
Pest free with some exceptional cases	9,950 to < 9,990	
Pest free with few exceptional cases	9,990 to < 9,995	
Almost always pest free	9,995 to 10,000	

- ***Anoplophora chinensis***

Вероятността присадени растения в покой и без листа, с голи корени, предназначени за засаждане от вида *Juglans regia* да са свободни от *Anoplophora chinensis* е оценена като „Без вредители с някои изключителни случаи“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Изключително често без вредители“ до „Почти винаги без вредители“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 907 и 10 000 растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Anoplophora chinensis*.

- ***Lopholeucaspis japonica***

Вероятността присадени растения в покой и без листа, с голи корени, предназначени за засаждане от вида *Juglans regia* да са свободни от *Lopholeucaspis japonica* е оценена като „Без вредители с някои изключителни случаи“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Изключително често без вредители“ до „Почти винаги без вредители“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 908 и 10 000 растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Lopholeucaspis japonica*.

- ***Garella musculana***

Вероятността присадени растения в покой и без листа, с голи корени, предназначени за засаждане от вида *Juglans regia* да са свободни от *Garella musculana* е оценена като „Изключително често без вредители“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Много често без вредители“ до „Без вредители с няколко изключителни случаи“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 817 и 10 000 растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Garella musculana*.

- ***Euzophera semifuneralis***

Вероятността присадени растения в покой и без листа, с голи корени, предназначени за засаждане от вида *Juglans regia* да са свободни от *Euzophera semifuneralis* е оценена като „Без вредители с някои изключителни случаи“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Изключително често без вредители“ до „Почти винаги без вредители“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 916 и 10 000 растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Euzophera semifuneralis*.

- ***Lasiodiplodia pseudotheobromae***

Вероятността присадени растения в покой и без листа, с голи корени, предназначени за засаждане от вида *Juglans regia* да са свободни от *Lasiodiplodia pseudotheobromae* е оценена като „Много често без вредители“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Много често без вредители“ до „Без вредители с някои изключителни случаи“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 554 и 10 000 растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Lasiodiplodia pseudotheobromae*.

Източник:

Commodity risk assessment of *Juglans regia* plants from Turkey

EFSA Journal 2021;19(6):6665, 99 pp.

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2021.6665>

Снимков материал:

<https://botanica.gallery/wp/archives/693>

<https://www.best4hedging.co.uk/blog/what-are-bare-root-hedge-plants/>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:
<http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Татяна Величкова, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

15.07.2021 г.